

Nr. 20 - 30. JANUAR 1999

Emmy Johansen:

Vit bíðaðu og vónaðu

Richard Jacobsen úr Sandvík var annar stýrmaður umborð á Hans Hedtoft. Hann var sonur Jákup á Hólum og Mariu Sofíu úr Geilagarðinum í Skúvoy

Turið Kjølbro

30. janúar í 1959 fórst stóra farma- og ferðamannaskipið hjá Kongliga Grønlandska Handlinum, Hans Hedtoft, við Kappan í Grønlandi. Umborð vóru 95 fólk og eingin teirra spurdist aftur.

Hetta var jomfrúferðin hjá hesum stórflingna skipi og eins og við Titanic slaka hálva öld framman undan roknaði eingin við, at vanlukkan kundi henda.

Tveir føroyingar vóru við. Olavur Guðjónsson, ættaður úr Klaksvík, búsettur í Grønlandi. Hann var foddur í 1943. Hin var Richard Jacobsen úr Sandvík, sum var annar stýrmaður. Richard var foddur 7. februar í 1928. Var giftur

við Emmy, eisini ættað úr Sandvík, og saman átti tey tvær dotur, Mariann, fodd í 1957 og Richa Beintu, fodd í 1958. Yngra dótturin var bert hálvt ára gomul, tá pápin fórst.

Hon varð doypt Beinta 4. jan., sum Richard fór av stað 7. jan. Seinni broyttu við navn hennara til Richa Beinta, greiðir Emmy frá.

Emmy var 24 ára gomul, tá ið hon misti mannin og í 1963 varð hon gift upp aftur við Harry Johansen í Havn. Hans Hedtoft, sum var 87 metrar til longdar, var út-gjort serliga til sigling í grønlandsdum farvatni og var á tremur við nýtians tryggarúgerð.

Maður mín var við einum øðrum skipi hjá Grønlandska Handlinum, men

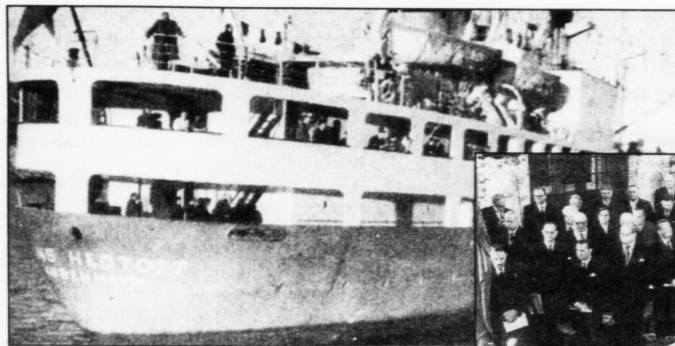
Eins og við Titanic á sinni roknaði eingin við, at stásiliga skipið Hans Hedtoft kundi søkka.

- Men vit vita, at tað sum er gjørt av mannahondum kann ikki gerast so trygt, at tað kann standa ímóti slíkum ódnum sum eru við Kappan, sigur Emmy Johansen, ið misti mannin, sum var annar stýrmaður umborð. Í dag eru 40 ár síðani Hans Hedtoft fórst í Grønlandi.

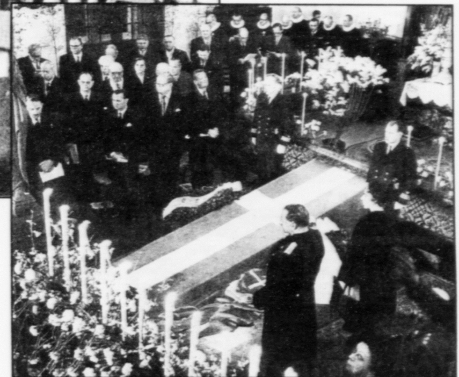
var bíðin um at koma umborð á Hans Hedtoft, tí har skuldi bert fólk við góðum pappirum og royndum umborð. Tað varð sagt, at skipið varð bygd so gott og sterkt, og tá kennir tú teg tryggari. Sjálvandi hugsar tú um vandan sum er á hafi farleiðini, pápi mín sigldi eisini har, og har var altíð so ringt veður. Men vit vita, at tað sum er gjørt av mannahondum ikki kann gerast so trygt, at tað kann klára seg ímóti slíkum ódn sum eru har, sigur Emmy.

Leitaðu til fánýtis

Av teimum 95 fólkunum umborð taldi manningin 40 og ferðafólkini vóru 55 í tali. Harav vóru 19 kvinnur og seks børn. Skiparin var høgt virði Poul L. Rasmussen, sum var ein royndur grøndslandsfari. Hvar skipið fórst er ongantíð upplýrt. Ein bjargingarkransur varð seinni funnin við Ísland nógv mánaðir seinni og hurðin á kahyttini hjá 2. stýrmani varð funnin í Grønlandi.

Minningargudstænastur vóru í Sandvíkar kirkju og Holmens kirkju. Henda myndin er frá syrgihátíðarhaldinum í Holmens kirkju, har dansku kongshjúnni tóku lut.

Hans Hedtoft var serliga útgjort til farleiðina við Kappan.

ikkilíllveðrið, sum líktist øllum øðrum líllveðri, men ísurin, sum púra óvart byrgdi okkum inni. Hedtoft er komin í somu støðu sum vit, hevur roynt at venda út frá landi, suðureftir, men eitt ísfjall hevur sprett síðuna upp á honum sum ein skeribrennari eitt mjólkarblikk.

Tjóðin syrgdi

Í Danmark vóru pengar savnaðir inn til tey, sum høvdu mist, og tað sum kom inn var sett í grunnin „Grønlandsfonden af 1959“. Hesin er framvegis til og rindar til ymisk endamál.

- Eg minnst ikki rættiliga, hvussu nógvur peningur kom inn, men endamálið við honum var at geva børnunum, sum høvdu mist forældur, pening til útbúgving. Vit kundu søkja um pening. Eldra gentan hjá mær fekk eitt sindur um mánaðin meðan hon las niðri, sigur Emmy.

Øll tann danska tjóðin stuðlaði innsavningini og tóku lut í stóru sorgini. Minningargudstænasta var í Sandvíkar kirkju 1. mars í 1959 fyri Richardi Jacobsen. Almenna syrgihátíðarhaldið, sum var eitt slag av eini jarðferð útán kistur, var í Holmens kirkju 18. februar, og Ingrid dróttning og Friðrikur kongur tóku lut. Helliggands kirkja í Keypmannahavn verður á 40 ára degnum fyri sorgarleikin - í dag - karmur um eina minnisgudstænastu.

Lagnan ókend

Tað er ongantíð vordíð greitt, hvat hendi stóra skipinum hjá Kongliga Grønlandska Handlinum. Rendi skipið á eitt ísfjall? Ella vóru álvarslig bygningabrek í skipinum? Hvussu doyðu

hesi neyðars fólkini? Hvi kom eingin í bjargingarbátarnar?

Eftirtíðin hevur ikki gjørt nógv við at upplýra vanlukkuna. Politiskt var vanlukkan eitt viðkvæmt mál. Ráðharrin fyri Grønland mundi endað í einum ríkisrættarmáli, sum eftir øllum at døma hevði endað við, at stjórnin hevði verið noydd at farið frá. Hon varð spard, tí slíkar ferðir við Kappan vóru ikki so sjáldsamar og vóru neyðugar, tí skipini sigldu við neyðsnyjarvorum til grønlendingar, ið báðu í útjadarunum.

Seinni er komið fram, at Kongligi Grønlandska Handlini hevði fingið nógv aváringar um, hvussu vandamikil tað var at sigla í farvatninum við Kappan.

Tann 29. janúar var skipið liðugt lastað í Julianehab og kl. 21.15 lokala tíð setti tað kós ímóti Keypmannahavn. Um náttina sendi skipið fleiri ferðir boð um radio um veðrið, vind og posisjon. Og alt var sum tað skuldi vera.

Klokkan 13.56 sendi Hans Hedtoft fyrsta neyðarkallið og boðaði frá, at skipið hevði rent á eitt ísfjall og sjógvur streymaði inn. Flogfjør vóru send út at leita, men eingin fann nakra slóð.

Klokkan 18.06 fekk Prins Chr. Sund Radio veik signal frá einum eftir øllum at døma heilt røiligum fjarritara. Tveir royndir fjarritara tyddu signalini sum eina boð til umheimin um, at alt nú var ov seint. „Hans Hedtoft søkkur“.

Sjey dagar aftaná hildu skip og flogfjør upp at leita. Hans Hedtoft varð skrásett sum gingið burtur, og tey 95 fólkini umborð sum deyð.